

Etusivu>Oikeudenkäyntimenettely>Siviilioikeudelliset menettely>Tuomioistuinten päätösten tunnustaminen ja täytäntöönpano>

Tuomioistuinratkaisun täytäntöönpano

Tuomioistuinratkaisun täytäntöönpano

Ruotsi

1 Mitä täytäntöönpano siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa tarkoittaa?

Täytäntöönpano ulosottokaaren (*utsökningsbalken*) mukaan

Täytäntöönpanossa on kyse siitä, että täytäntöönpanoviranomainen toteuttaa tuomioistuimessa tai muulla tavoin määrätyn veloitteen täytäntöönpanon pakkokeinoin. Useimmiten täytäntöönpano koskee maksuvelvollisuutta tai velvoitetta muuttaa pois asunnosta. Täytäntöönpano voi olla myös vakuustakavarikko tai muu turvaamistoimi.

Maksuvelvollisuus pannaan täytäntöön ulosmittaamalla, jolloin velallisen omaisuutta otetaan hallintaan.

Jos kyseessä on esimerkiksi velvoite muuttaa pois asunnosta, toteutetaan häätö. Muissa tapauksissa täytäntöönpano toteutetaan yleensä siten, että kruununvoudin virasto määrää henkilön, jota täytäntöönpano koskee, tekemän jotakin, noudattamaan kieltoa tai muuta määräystä. Kruununvoudin virasto voi asettaa uhkasakon.

Täytäntöönpano vanhempainkaaren (*föräldrabalken*) mukaan

Vanhempainkaaren mukainen täytäntöönpano tarkoittaa jonkin sellaisen toimen toteuttamista käytännössä, joka perustuu huoltajuutta, asumista, tapaamisoikeutta tai lasten luovuttamista koskevaan päätökseen tai sopimukseen. Täytäntöönpanosta päättävä tuomioistuin voi asettaa uhkasakon tai antaa noutomääräyksen, jonka toteuttaa poliisi. Samoja täytäntöönpanosääntöjä sovelletaan myös ulkomaisten päätösten täytäntöönpanossa neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 (Bryssel II -asetus) nojalla, jos täytäntöönpano koskee lapsen henkilöä. Jos täytäntöönpano koskee lapsen omaisuutta tai oikeudenkäyntikuluja, sovelletaan kuitenkin ulosottoaarta.

2 Mille viranomaisille täytäntöönpanoa koskeva toimivalta kuuluu?

Täytäntöönpanosta vastaa kruununvoudin virasto (*Kronofogdemyndigheten*). Kruununvoudin virasto päättää siis esimerkiksi ulosmittauksesta. Oikeudellinen vastuu toimesta on kruununvoudilla, mutta varsinaisen täytäntöönpanon hoitavat yleensä muut virkamiehet (ulosottomiehet).

3 Millä edellytyksillä päätös täytäntöönpanosta voidaan antaa?

3.1 Menettely

Täytäntöönpano ulosottokaaren mukaan

Täytäntöönpano edellyttää tuomiota tai muuta täytäntöönpanoperustetta.

Täytäntöönpano voi perustua seuraaviin:

tuomioistuimen tuomio, ratkaisu tai päätös

tuomioistuimen vahvistama sovinto tai sovittelusopimus, jonka tuomioistuin on julistanut täytäntöönpanokelpoiseksi

hyväksytty rangaistusmääräys (*strafföreläggande*), hyväksytty rikesakko (*föreläggande av ordningsbot*) tai hyväksytty määräys maksaa sääntöjenvastaisesta toiminnasta annettu sakko (*avgiftsföreläggande*)

välitystuomio

kahden henkilön todistama kirjallinen sopimus, joka koskee avioliittokaaren (*äktenskapsbalken*) ja vanhempainkaaren (*föräldrabalken*) mukaisia elatusapumaksuja

hallintoviranomaisen päätös, joka pannaan täytäntöön erityissäännöksen nojalla

asiakirja, joka on täytäntöönpanokelpoinen erityissäännöksen nojalla

kruununvoudin viraston ratkaisu tai päätös maksamismääräystä tai virka-apua koskevassa asiassa sekä eurooppalainen maksamismääräys, jonka

kruununvoudin virasto on julistanut täytäntöönpanokelpoiseksi.

Kun täytäntöönpanoasiakirja on annettu, täytäntöönpanon käynnistämiseen ei tarvita muuta tuomioistuimen tai muun viranomaisen päätöstä.

Suuri osa kruununvoudin viraston työtä on velallisen varallisuutta koskevien tietojen hankkiminen. Velallisen on annettava tarkat tiedot varallisuudestaan ja vahvistettava ilmoituksella tai kuulustelussa rangaistuksen uhalla, että hänen antamansa tiedot ovat oikeat. Viranomaisen voi myös määrätä velallisen antamaan nämä tiedot sakon uhalla. Sakon määrää käräjäoikeus kruununvoudin viraston pyynnöstä.

Täytäntöönpanohakemus voidaan tehdä suullisesti tai kirjallisesti. Suullinen hakemus edellyttää, että kantajan (täytäntöönpanoa pyytävän henkilön) on tultava kruununvoudin virastoon. Kantajan tai hänen edustajansa on allekirjoitettava kirjallinen hakemus.

Ulosmittauksesta valtiolle aiheutuvat kustannukset (ulosmittauksen toimituskustannukset) katetaan erillisellä maksulla (ulosmittausmaksu). Mikäli mahdollista, toimituskustannukset peritään yleensä tapauksen vastaajalta (kantajan vastapuolelta) täytäntöönpanon yhteydessä. Kantajan katsotaan kuitenkin olevan yleisvastuussa valtiolle kuluista. Kantajan vastuuta koskevaan sääntöön tekevät poikkeuksen mm. useimmat elatusmaksusaamiset.

Yleissääntö on se, että jokaisesta täytäntöönpanoasiakirjasta, jonka täytäntöönpanoa pyydetään, peritään perusmaksu. Yksityisoikeudelliseen vaatimukseen liittyvän ulosmittauksen perusmaksu on 600 Ruotsin kruunua.

Muita mahdollisia maksuja ovat valmistelumaksut, myyntimaksut ja erityismaksut.

Täytäntöönpano vanhempainkaaren mukaan

Täytäntöönpano voi perustua yleisen tuomioistuimen päätökseen huoltajuudesta, asuinpaikasta, tapaamisoikeudesta tai lasten luovutuksesta. Lisäksi täytäntöönpano voi perustua vanhempien tekemään ja sosiaalilautakunnan hyväksymään sopimukseen huoltajuudesta, asuinpaikasta ja tapaamisoikeudesta. Ruotsissa voidaan panna täytäntöön myös ulkomaisia päätöksiä, esimerkiksi sellainen päätös, joka on täytäntöönpanokelpoinen Bryssel II -asetuksen nojalla.

Täytäntöönpanoa koskevia päätöksiä tekevät käräjäoikeudet. Täytäntöönpanoa koskeva hakemus tehdään yleensä lapsen asuinpaikan käräjäoikeudelle. Jos lapsi ei asu Ruotsissa, hakemus on tehtävä Tukholman käräjäoikeuteen (*Stockholms tingsrätt*).

Hakemuksen voi tehdä esimerkiksi se vanhemmista, jonka luo lapsen on määrä muuttaa tai jota lapsen on määrä tavata.

Tapauksista käsitellessään tuomioistuin voi antaa erikoisohjeen sosiaaliviranomaisille, että näiden tulisi kehottaa lapsesta huolehtivaa henkilöä toimimaan vapaaehtoisesti päätöksessä tai sopimuksessa määritetyn mukaisesti. Jos asialla on kiire, tuomioistuin tai poliisiviranomainen voi päättää, että lapsi on otettava välittömästi huostaan. Tuomioistuin voi täytäntöönpanon toteuttamiseksi asettaa uhkasakon tai antaa noutomääräyksen, jonka toteuttaa poliisi.

Vanhempainkaaren nojalla tehdyistä täytäntöönpanohakemuksista ei peritä maksua. Kumpaakin osapuolta voidaan kuitenkin vaatia maksamaan tapauksen toisen osapuolen kulut. Se osapuoli, joka on aiheuttanut lapsen noutamisesta tai huostaanotosta aiheutuneet kulut, voidaan velvoittaa maksamaan nämä kulut valtiolle.

3.2 Tärkeimmät edellytykset

Täytäntöönpano ulosottokaaren mukaan

Tietyissä tapauksissa täytäntöönpanolle voi olla esteitä. Näin on esimerkiksi silloin, jos täytäntöönpanoasiakirja on niin epäselvä, ettei sitä voida käyttää täytäntöönpanon perusteena.

Toinen mahdollinen tilanne voisi olla se, että henkilö, joka tuomioissa on määrätty tekemään jotakin, on täyttänyt kyseisen tuomion mukaisen veloitteen, esimerkiksi maksanut tietyn summan rahaa.

Kolmas esimerkki voisi olla se, että henkilöllä, joka on määrätty tekemään jotakin, on vastasaatava kantajalta, ts. hän esittää ns. kuittausvaatimuksen.

Kuittausvaatimus on täytäntöönpanon este, jos kruununvoudin virasto voi todeta, että vastasaatava on vahvistettu täytäntöönpanokelpoisella täytäntöönpanoasiakirjalla tai että se perustuu kirjalliseen todisteeseen saatavasta.

Jos velallinen katsoo, että jokin muu osapuolten välinen asia on este täytäntöönpanolle ja jos tätä väitettä ei voida jättää ottamatta huomioon, täytäntöönpanoa ei voida toteuttaa. Esimerkkinä tästä voivat olla vanhentumisaikaa koskevat väitteet.

Jos tuomioistuin kumoaa täytäntöönpanoasiakirjan, täytäntöönpano on peruttava välittömästi.

Tietyissä tapauksissa tuomioistuin voi myös määrätä, ettei meneillään olevaa täytäntöönpanoa saa enää jatkaa (tämä tunnetaan myös hukkaamiskieltona).

Täytäntöönpano vanhempainkaaren mukaan

Lähtökohtana on, että se, mitä päätöksessä tai sopimuksessa määrätään, on lapsen edun mukaista. Tuomioistuin ei voi muuttaa päätöstä tai sopimusta täytäntöönpanokäsittelyssä, ja ensisijainen vaihtoehto on pyrkiä päätöksen tai sopimuksen vapaaehtoiseen noudattamiseen. Jos jokin pakkokeino on tarpeen, todennäköisin vaihtoehto on määrätä uhkasakko. Lapsen noutaminen on viimesijainen keino.

Toisinaan täytäntöönpanolle voi olla esteitä, esimerkiksi jos lapsi on sairas.

Jos lapsi on saavuttanut tietyn iän ja sellaisen kypsyytason, että hänen toiveensa on otettava huomioon, täytäntöönpanoa ei saa toteuttaa lapsen tahdon vastaisesti, ellei tuomioistuin pidä sitä lapsen edun kannalta tarpeellisena. Tuomioistuimen on myös kiellettävä täytäntöönpano, jos on selvää, että se olisi lapsen edun vastaista.

4 Täytäntöönpanotoimien tarkoitus ja luonne

4.1 Minkä tyyppinen varallisuus voi olla täytäntöönpanon kohteena?

Täytäntöönpano ulosottokaaren mukaan

Jotta omaisuutta voidaan ulosmitata, tiettyjen edellytysten on täytyttävä. Omaisuuden on

kuuluttava velalliselle

oltava luovutuskelpoista

ja sillä on oltava varallisuusarvo.

Periaatteessa mitä tahansa omaisuutta voidaan ulosmitata. Erottamisetua koskevia säännöksiä sovelletaan yleensä vain luonnollisiin henkilöihin. Sekä kiinteää että irtainta omaisuutta voidaan ulosmitata.

Irtain omaisuus tarkoittaa irtaimiston (kuten autojen, veneiden ja muiden aineellisten hyödykkeiden) lisäksi myös saamisia (kuten pankkitalletuksia) ja erilaisia oikeuksia (kuten nautintaoikeuksia tai osuutta kuolinpesässä).

Ulosmittaus voidaan tehdä myös ansiotuloista, eläkkeistä jne.

Tietynlaista omaisuutta ei voida ulosmitata. Tällaista omaisuutta on ns. erottamis- eli beneficium-edun alainen omaisuus. Erottamisetua koskevia sääntöjä sovelletaan yleensä vain luonnollisiin henkilöihin. Erottamisedun alaiseksi omaisuudeksi katsotaan mm. seuraavat:

velallisen henkilökohtaisessa käytössä olevat vaatteet ja muut esineet kohtuullisesta arvosta

kodin ja kodinhoidon kannalta tarpeelliset huonekalut, kodinkoneet ja muut varusteet

velallisen ammattitoiminnan tai ammattikoulutuksen kannalta tarpeelliset työvälineet ja muut välineet

henkilökohtainen omaisuus, esim. kunnia- ja urheilumitalit, joiden henkilökohtaista arvoa velalliselle olisi kohtuutonta mitata.

Myös erityismääräykset voivat suojata omaisuutta ulosmittaukselta. Näin on esimerkiksi vahingonkorvausten osalta.

Ansiotuloista voidaan ulosmitata vain velallisen ja hänen perheensä toimeentulon turvaamiseen tarkoitettua suojaosuuden ulkopuolelle jäävä määrä.

Ansiotulojen ulosmittauksessa tietyt saamiset ovat etuoikeutettuja. Elatusmaksusaamiset ovat etusijaisessa asemassa muihin saamisvaatimuksiin nähden.

4.2 Mitä vaikutuksia täytäntöönpanotoimilla on?

Täytäntöönpano ulosottokaaren mukaan

Kun omaisuus on ulosmitattu, velallinen ei enää määrää omaisuudestaan samalla tavalla kuin ennen. Velallinen ei saa määrätä omaisuudestaan kantajan vahingoksi sitä luovuttamalla tai muulla tavalla, ellei kruununvoudin virasto kantajaa kuultuaan anna tähän lupaa erityisistä syistä.

Sille, joka ryhtyy ulosmittattuun omaisuuteen laittomasti, voidaan määrätä rangaistus.

Ulosottopäätös tuo etuoikeuden omaisuuteen.

Sivulliset ovat ulosmittausasioissa velvollisia ilmoittamaan, onko velallisella heiltä saatava tai muu välipuhe, jolla voi olla merkitystä arvioitaessa velallisen

ulosmittauskelpoista omaisuutta. Sivullisilla on myös velvollisuus esittää tietoja, jos heillä on hallussaan velallisen omaisuutta esimerkiksi panttauksen tai talletuksen vuoksi. Pankki on velvollinen ilmoittamaan velallisen pankkitalletuksista, tallelokerosta tai pankin notariaattiasastolla olevasta omaisuudesta.

Myös velallisen läheisillä on velvollisuus esittää tietoja.

Sivullisilta voidaan pyytää tietoja suullisesti tai kirjallisesti ja tarvittaessa sivullinen voidaan pyytää kuultavaksi. Pakkokeinoina voidaan käyttää uhkasakkoa tai vangitsemista.

Kruununvoudin virasto voi myydä ulosmitatun omaisuuden viipymättä. Myynti toteutetaan yleensä julkisena pakkohuutokauppana, mutta se voidaan joskus järjestää myös yksityisesti.

Täytäntöönpanoasioiden yhteydessä saadut varat on selvítettävä ja maksettava kantajalle viivytyksettä.

4.3 Mikä on täytäntöönpanotoimien voimassaoloaika?

Täytäntöönpano ulosottokaaren mukaan

Ulosmittauspäätöksen voimassaoloille ei ole aikarajoitusta. Lainsäädännössä kuitenkin edellytetään, että ulosmitattu omaisuus myydään viipymättä, ks. kohta 3.2.

Mikäli mahdollista, häätö on toteutettava neljän viikon kuluessa siitä, kun kruununvoudin virasto on vastaanottanut tarvittavat asiakirjat.

Ulosotto vanhempainkaaren mukaan

Täytäntöönpanopäätös tulee voimaan välittömästi, ellei muuta ole ilmoitettu. Sitä sovelletaan, kunnes toisin määrätään. Uhkasakkomääräyksessä yleensä ilmoitetaan, että toimeen on ryhdyttävä (esimerkiksi lapsi on luovutettava kantajalle) tietyn ajan kuluessa. Tapaamisoikeuteen liittyvässä päätöksessä yleensä ilmoitetaan tapaamisen ajankohta, ja yleensä sitä sovelletaan muutama kuukausi eteenpäin.

Täytäntöönpanoasiaa koskeva päätös ei estä uuden hakemuksen käsittelyä.

5 Voiko täytäntöönpanopäätökseen hakea muutosta?

Täytäntöönpano ulosottokaaren mukaan

Kruunuvoudin viraston päätöksiin voi yleensä hakea muutosta. Käräjäoikeuteen tehty muutoksenhakupyynnö toimitetaan kruunuvoudin virastolle. Henkilö, jota päätös koskee, voi hakea muutosta kruunuvoudin viraston päätökseen, jos se on hänen kannaltaan langettava. Ansiotulojen ulosmittausta koskevaan päätökseen voi hakea muutosta ilman aikarajaa. Muuta ulosmittausta koskevaan päätökseen voi hakea muutosta kolmen viikon kuluessa päätöksen tiedoksi antamisesta. Sivulliset voivat hakea muutosta ulosmittaukseen ilman aikarajaa.

Käräjäoikeus voi määrätä, ettei jotain täytäntöönpanotoimintaa toistaiseksi saa toteuttaa (tämä tunnetaan myös nimellä hukkaamiskielto) tai että jokin jo toteutettu toimi on erityisistä syistä kumottava.

Täytäntöönpano vanhempainkaaren mukaan

Täytäntöönpanosta tehtyyn päätökseen voidaan hakea muutosta hovioikeudelta. Muutoksenhaun on tapahduttava kirjallisesti, ja hakemus toimitetaan käräjäoikeudelle. Muutoksenhaun aikaraja on kolme viikkoa.

6 Sovelletaanko täytäntöönpanoon mitään rajoituksia, esimerkiksi velallisen suoja koskevien sääntöjen tai määräaikojen perusteella?

Ulosottoaari sisältää säännöksiä, joilla rajoitetaan täytäntöönpanomahdollisuuksia esimerkiksi velallisen suojaamiseksi. Velallinen voi jossain määrin estää täytäntöönpanon toteutumista vastustamalla sitä esimerkiksi vanhentumisen vuoksi. Tavallisia esimerkkejä täytäntöönpanon rajoituksista ovat tapaukset, joissa tietty omaisuus ja tietyt varat suljetaan ulosmittauksen ulkopuolelle velallisen tarpeisiin liittyvien seikkojen takia. Aineellisen omaisuuden ulosmittauksen ulkopuolelle voidaan jättää esimerkiksi erottamisetuun sisältyvä omaisuus, kuten huoneisto, joka on velallisen vakituinen asunto, ja rahavarat, jotka velallinen tarvitsee välittömään toimeentuloonsa. Ansiotuloista ulosmittauksen ulkopuolelle jätetään ns. toimeentulovaraus, joka on tarkoitettu normaalien elinkustannusten ja velallisen asumiskustannusten kattamiseen.

Päivitetty viimeksi: 15/12/2017

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Näiden sivujen kansallisesta sisällöstä vastaavat jäsenvaltiot päivittävät parhaillaan sivuja Britannian EU-erosta johtuvien muutosten vuoksi. Kaikki sivut eivät välttämättä ole vielä ajan tasalla, mutta tiedot korjataan aikanaan.